

SENÁT

PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY

8. funkční období

361

Návrh senátního návrhu ústavního zákona senátora
Jaroslava Kubery a dalších, kterým se mění
zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky,
ve znění pozdějších ústavních zákonů

2012

Parlament České republiky

Senát

8. funkční období

2012

N á v r h

senátního návrhu ústavního zákona,

**senátorů Jaroslava Kubery, Lud'ka Sefziga, Tomáše Jirsy,
Veroniky Vrecionové, Vítězslava Jonáše, Miloše Vystrčila,
Karla Šebka, Aleny Palečkové, Přemysla Sobotky, Tomáše
Kladívka, Richarda Svobody a Petra Bratského,**

**kterým se mění zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky,
ve znění pozdějších ústavních zákonů**

Návrh

ÚSTAVNÍ ZÁKON

ze dne 22. 5. 2012,

**kterým se mění ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky,
ve znění pozdějších ústavních zákonů**

Parlament se usnesl na tomto ústavním zákoně České republiky:

Čl. I

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění ústavního zákona č. 347/1997 Sb., ústavního zákona č. 300/2000 Sb., ústavního zákona č. 448/2001 Sb., ústavního zákona č. 395/2001 Sb., ústavního zákona č. 515/2002 Sb., ústavního zákona č. 319/2009 Sb. a ústavního zákona č. 71/2012 Sb., se mění takto:

1. V čl. 27 se odstavce 4 a 5 zrušují.
2. V čl. 86 se odstavce 1 a 2 zrušují a zároveň se zrušuje označení odstavce 3.

Čl. II

Tento ústavní zákon nabývá účinnosti prvním dnem kalendářního měsíce následujícího po dni jeho vyhlášení.

Důvodová zpráva

Obecná část:

Předložený návrh ústavního zákona si klade za cíl zúžit dosavadní ústavní úpravu imunity členů Parlamentu ČR a návazně i soudců Ústavního soudu ČR. Podstatou navrhovaných změn je vypuštění ústavních ustanovení, která podmiňují zahájení trestního stíhání u osob požívajících imunity souhlasem příslušné komory Parlamentu ČR a která brání jejich zadržení (viz č. 27 odst. 4 a 5 a čl. 86 odst. 1 a 2 Ústavy). Diskuse zabývající se adekvátností rozsahu imunity trvají již léta. Jako nepřiměřené je odbornou i laickou veřejností napadáno zejména ústavní ustanovení, podle něhož v případě, kdy příslušná komora Parlamentu ČR nevysloví souhlas s trestním stíháním, je trestní stíhání chráněné osoby navždy vyloučeno. Legislativní návrhy v této oblasti dosud směřovaly k omezení tohoto druhu procesní imunity tak, aby ochrana člena Parlamentu ČR, resp. soudce Ústavního soudu ČR byla poskytována pouze po dobu trvání mandátu, resp. funkce. Předložený návrh, který příslušná ustanovení z Ústavy vypouští, je v tomto směru radikálním řešením, jež vychází z posouzení úlohy imunity v současných podmínkách. Historické důvody imunity nepochybně spočívaly ve snaze ochránit parlament proti svévoli moci výkonné. V demokratickém právním státě tento účel imunity postupně ztrácí na významu a při úpravě rozsahu imunity je rozhodující hledisko přiměřenosti. Vždy je totiž nutno mít na zřeteli, že imunita znamená ústavně připuštěnou výjimku ze zásady rovnosti občanů před zákonem. Dosavadní ústavní ustanovení vyžadující souhlas s trestním stíháním a bránící zadržení členů komor Parlamentu ČR a soudců Ústavního soudu ČR zakládající ústavní privilegia, která v demokratickém právním státě vybaveném soustavou nezávislých soudů již neodpovídají hledisku přiměřenosti.

Pokud jde o parlamentní imunitu, návrh se nikterak nedotýká čl. 27 odst. 1 Ústavy o nemožnosti postihu pro hlasování a čl. 27 odst. 2 Ústavy o trestní nestíhatelnosti za projevy učiněné v Parlamentu ČR. Svou povahou se jedná o ustanovení, která garantují možnost svobodného vyjádření názorů na půdě Parlamentu ČR a ústavní ochrana poslanců a senátorů v těchto případech má svůj význam i v demokratickém právním státě. Nedotčeno zůstává též ustanovení č. 27 odst. 3 Ústavy, týkající se imunity přestupkové, a to s ohledem na skutečnost, že stávající právní úprava podrobně provedená v zákoně č. 200/1990 Sb., o přestupcích, se v praxi osvědčila jako vyhovující.

Předložený návrh ústavního zákona neupravuje otázky, které jsou předmětem mezinárodního nebo evropského práva, a z těchto důvodů ani nemůže být v rozporu se smluvními závazky České republiky. Návrh rovněž nemá bezprostřední dopad na státní rozpočet ani na rozpočty krajů a obcí.

Zvláštní část:

K čl. I bodu 1

Daným ustanovením návrhu novely se v čl. 27 Ústavy zrušují odstavce 4 a 5. Konkrétně jde o ústavní privilegia poslanců a senátorů, která

- podmiňují zahájení trestního stíhání poslance a senátora souhlasem příslušné komory Parlamentu ČR; v případě odepření souhlasu je jejich trestní stíhání za předmětný trestný čin navždy vyloučeno;
- umožňují zadržení poslance nebo senátora, pouze byl-li dopaden při spáchání trestného činu nebo bezprostředně poté; v takovém případě je příslušný orgán povinen zadržení ihned oznámit předsedovi příslušné komory, jejímž je zadržený členem; nedá-li předseda komory do 24 hodin od zadržení souhlas k odevzdání zadrženého soudu, je příslušný orgán povinen ho propustit.

K čl. I bodu 2

V čl. 86 se navrhuje zrušit odstavce 1 a 2, která v současné době poskytují soudcům Ústavního soudu ústavní privilegia ve stejném rozsahu, jako poslancům a senátorům v rozsahu vymezeném v č. 27 odst. 4 a 5 Ústavy.

K čl. II

Předložený návrh ústavního zákona nevyžaduje stanovení delší legisvakanní doby nutné k seznámení se s jeho obsahem, a proto bylo datum nabytí účinnosti nastaveno od prvního dne kalendářního měsíce následujícího po dni jeho vyhlášení ve Sbírce zákonů.

Platné znění článků Ústavy, kterých se týká novelizace, s vyznačením ustanovení navržených ke zrušení

Čl. 27

- (1) Poslance ani senátora nelze postihnout pro hlasování v Poslanecké sněmovně nebo Senátu nebo jejich orgánech.
- (2) Za projevy učiněné v Poslanecké sněmovně nebo Senátu nebo v jejich orgánech nelze poslance nebo senátora trestně stíhat. Poslanec nebo senátor podléhá jen disciplinární pravomoci komory, jejímž je členem.
- (3) Za přestupky poslanec nebo senátor podléhá jen disciplinární pravomoci komory, jejímž je členem, pokud zákon nestanoví jinak.
- ~~(4) Poslance ani senátora nelze trestně stíhat bez souhlasu komory, jejímž je členem. Odepře-li komora souhlas, je trestní stíhání navždy vyloučeno.~~
- ~~(5) Poslance nebo senátora lze zadržet, jen by-li dopaden při spáchání trestného činu nebo bezprostředně poté. Příslušný orgán je povinen zadržení ihned oznámit předsedovi komory, jejímž je zadržený členem; nedá-li předseda komory do 24 hodin od zadržení souhlas k odevzdání zadrženého soudu, je příslušný orgán povinen ho propustit. Na své první následující schůzi komora rozhodne o přípustnosti stíhání s konečnou platností.~~

Čl. 86

- ~~(1) Soudce Ústavního soudu nelze trestně stíhat bez souhlasu Senátu. Odepře-li Senát souhlas, je trestní stíhání navždy vyloučeno.~~
- ~~(2) Soudce Ústavního soudu lze zadržet jen, by-li dopaden při spáchání trestného činu, anebo bezprostředně poté. Příslušný orgán je povinen zadržení ihned oznámit předsedovi Senátu. Nedá-li předseda Senátu do 24 hodin od zadržení souhlas k odevzdání zadrženého soudu, je příslušný orgán povinen ho propustit. Na své první následující schůzi Senát rozhodne o přípustnosti trestního stíhání s konečnou platností.~~
- (3) Soudce Ústavního soudu má právo odepřít svědectví o skutečnostech, které se dozvěděl v souvislosti s výkonem své funkce, a to i poté, kdy přestal být soudcem Ústavního soudu.